

Sygn. akt II CSK 493/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z powództwa S. Z.

przeciwko E. Z.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 marca 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 24 lipca 2012 r., sygn. akt XII Ca [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;

3. przyznaje adw. E. W. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Ł. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych powiększoną o 23% podatku VAT tytułem wynagrodzenia za udzielenie pozwanej z urzędu nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W niniejszej sprawie pozwana wniosła skargę kasacyjną, a wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadniała nieważnością postępowania oraz występowaniem istotnego zagadnienia prawnego. O nieważności postępowania miałyby świadczyć oddalenie wniosku pozwanej złożonego w toku postępowania o ustanowienie dla niej profesjonalnego pełnomocnika z urzędu, przez co, ze względu na skomplikowaną naturę sprawy, uniemożliwiono jej obronę swych praw i naruszono jej prawo do sądu chronione przez Konstytucję i EKPC. W sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, z art. 117 § 5 k.p.c. jednoznacznie bowiem wynika, że sąd uwzględnia wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, jeżeli jego obecność w sprawie uzna za potrzebną. Nie jest możliwe, aby ustanawianie pełnomocnika z urzędu miało odbywać się na każdy wniosek strony postępowania, a w konsekwencji nieustanowienie takiego pełnomocnika co do zasady nie narusza prawa do sądu. W tej konkretnej sprawie nie doszło do naruszenia prawa do sądu. Po pierwsze, strona prawidłowo brała udział w sprawie i broniła swoich praw, o czym świadczą akta sprawy. Po drugie, mimo że jest to sprawa o ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną, która mogłaby być złożona i skomplikowana, w tym przypadku jest prosta – nie wchodzi w rachubę interesy wierzycieli ani nie ma wątpliwości co do źródeł majątku wspólnego. Po trzecie, w toku sprawy skarżąca korzystała z pełnomocników z wyboru. Wskazane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne mające uzasadnić przyjęcie jej do rozpoznania sprowadza się do tego, czy sama separacja faktyczna wystarczy do ustanowienia rozdzielności majątkowej z datą wsteczną (od daty tej separacji). Skarżąca podkreśla, że udzielenie twierdzącej odpowiedzi na tak postawione pytanie oznacza zarazem, że to wolą jednej ze stron będzie likwidacja wspólności majątkowej małżeńskiej i przez to ta strona zwolni się z obowiązku łożenia

na rodzinę. Wskazany problem prawny nie budzi wątpliwości interpretacyjnych. Orzekając o ustanowieniu rozdzielności majątkowej z datą wsteczną, sąd musi uwzględnić całokształt stanu faktycznego sprawy, a nie tylko separację faktyczną. Muszą zwłaszcza zostać wykazane ważne powody to uzasadniające. W art. 52 § 2 k.r.o. jednoznacznie wskazano, że takim ważnym powodem może być rozłączenie. Jest to zrozumiałe, należy bowiem odróżnić powinności alimentacyjne od małżeńskiego ustroju majątkowego. Ustanowienie rozdzielności majątkowej nie wpływa na powinności alimentacyjne. Ustrój wspólności majątkowej jest zasadny wtedy, gdy rzeczywiście wspólnie małżonkowie gospodarują swoim majątkiem, gdy zatem okoliczność ta nie występuje, zwłaszcza w razie separacji faktycznej, brak jest podstaw do utrzymywania małżeńskiej wspólności majątkowej. Wskazane przez skarżącą zagadnienie prawne nie budzi więc wątpliwości interpretacyjnych, które uzasadniałyby rozstrzygnięcie go przez Sąd Najwyższy.

W skardze kasacyjnej wniesionej w niniejszej sprawie nie została wykazana żadna z okoliczności wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., dlatego Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.